

PRESSTOPP JAN. 1988

Pressmeddelanden och nyheter från expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO), Finansdepartementet, 103 33 STOCKHOLM, besöksadress Malmtorgsg 5, 1 tr, telefon 08 / 763 1436 (Carina Lindroth), 1437 (Göran Arvidsson)

Integrera sjukvård och sjukförsäkring!

Kan de totala utgifterna för sjukvård och sjukförsäkring utnyttjas på ett effektivare sätt än idag? Försvårar den nuvarande uppdelningen mellan landstingens vårdinsatser och försäkringskassornas ekonomiska kompensation till individen en optimal användning av resurserna? Detta är utgångspunkten för en rapport som professor **Bengt Jönsson** och forskningsassistent **Clas Rehnberg** vid Linköpings universitet utarbetat på uppdrag av ESO. Rapportens innehåll presenterades och diskuterades vid den kommunalekonomiska mässan i Malmö i början av december. Rapporten, som heter **Integrering av sjukvård och sjukförsäkring** (Ds Fi 1987:11), föreligger nu.

Det delade huvudmannaskapet mellan sjukvård och sjukförsäkring vore inget problem om de två funktionerna var oberoende av varandra. Så är emellertid inte fallet. Långa väntetider inom sjukvården medför bl. a. höga försäkringsutgifter och förlängt lidande för patienten. Även valet mellan olika behandlingsmetoder har konsekvenser för sjukskrivningstiden.

I rapporten redovisas storleksordningen av de realekonomiska och finansiella resurser som skall samordnas. Totalt uppgick de samhälls-ekonomiska kostnaderna till följd av sjukdom till ca 126 miljarder kronor år 1983. De direkta sjukvårdskostnaderna och de indirekta kostnaderna till följd av produktionsbortfall är ungefär lika

stora. För den yrkesverksamma befolkningen utgjorde dock de direkta vårdkostnaderna endast en fjärdedel av de totala kostnaderna till följd av sjukdom. Den samhällsekonomiska kostnaden för sjukdomar för den yrkesverksamma befolkningen utgörs således i högre grad av en förlust av resurser än att resurser används för att bekämpa sjukdom.

I rapporten konstateras vidare att den nuvarande situationen karaktäriseras av att beslutsfattandet över resursfördelningen är fördelat mellan flera aktörer på ett okoordinerat sätt. Rapporten avslutas med ett antal förslag till åtgärder för bättre samordning mellan sjukvård, arbetsmarknads- politiska åtgärder och försäkringsutbetalningar. Gemensamt för förslagen är att statens roll när det gäller sjukvårdens styrning och effektivitet måste preciseras.

Rapporten kan beställas hos:

Allmänna Förlaget
Kundtjänst
106 47 STOCKHOLM
Tel: 08-739 9630
Informationsbokhandeln
Malmtorgsgatan 5

Beställare som är berättigade till remisseexemplar eller friexemplar kan beställa sådana under adress:

Regeringskansliets förvaltningskontor
SOU-förrådet
103 33 STOCKHOLM
Tel: 08-763 2320 Telefontid 08.10 - 12.00

Enstaka exemplar kan också erhållas från ESO:s sekretariat, tel 08-763 1436

Kvalitetssäkring i sjukvården

Hur kan man mäta kvaliteten och dess utveckling i sjukvården - och hur gör man för att säkra en önskad kvalitetsnivå? Det är ämnet för en skrift som har utarbetats i samarbete mellan ESO och Spris. Den heter **Kvalitetssäkring - att mäta, värdera och utveckla sjukvårdens kvalitet** och är publicerad som Sprirapport 230. Författare är en arbetsgrupp bestående av Iris Blomberg, Ingemar Eckerlund, Wanja Gavelin och Måns Rosén (sammankallande).

Syftet med rapporten är att översiktligt beskriva möjligheter och begränsningar när det gäller att mäta och utveckla kvaliteten i hälso- och sjukvården. Förhoppningen är att den skall stimulera till diskussion och fortsatt metodutvecklingsarbete. Efter en beskrivning av vad som avses med kvalitet presenteras kvalitetssäkring som en process som består av sex huvudsteg: Problemidentifiering, fastställande av kriterier och standards, studie (mätning) av faktisk kvalitet, värdering av mätresultat/kvalitet, genomförande av åtgärder, uppföljning. Kvalitetssäkring omfattar alltså såväl mätning och värdering av kvaliteten som olika åtgärder för att vid behov förbättra den.

Olika metoder för att mäta och värdera kvalitet redovisas och konkretiseras med ett tjugotal exempel från sjukvården. Exempelen är valda för att illustrera mängden av alternativa sätt att mäta. En del mått är medicinskt orienterade och avser sjuklighet, dödlighet, andel sårinfekterade patienter etc. Andra utgår mer från patienternas upplevelser av vården. I vissa fall har man mätt

resultaten av vården medan man i andra fall fått nöja sig med att mäta vad som händer i verksamheten och vilka resurser som satts in. I ett särskilt kapitel görs en genomgång av olika sätt att arbeta med kvalitetssäkring. Både organisatoriska former och olika aktiviteter refereras. Skriften avslutas med en fyllig litteraturlista.

Denna rapport kan beställas från Spris publikationstjänst, Box 27310, 102 54 Stockholm, telefon 08-663 05 60. Den kostar 50:-.

Kommande ESO:rapporter om barnomsorgen

Två rapporter om den kommunala barnomsorgen är nu snart färdiga. I den ena redovisas en undersökning av prestationer, kostnader och produktivitet i barnomsorgen i ett femtontal kommuner. Data avseende 1981, 1983 och 1985 har samlats in och analyserats. Rapporten beskriver också metodproblemen vid återblickande undersökningar som omfattar många kommuner. Den andra rapporten handlar om kvalitet i barnomsorgen. Huvuddelen av rapporten ägnas åt frågan hur man skall definiera, mäta och värdera kvaliteten. En metod presenteras. Den används för en generell bedömning av den faktiska kvalitetsförändringen i svensk kommunal barnomsorg sedan 1970.

Förändringar i ESO:s kansli

Gunnar Wetterberg lämnade ESO i november för att bli sakkunnig i jordbruksdepartementet. Efter honom kommer James Donovan från national-ekonomiska institutionen vid Stockholms universitet.

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) har till uppgift att göra studier som kan förbättra underlaget för samhällsekonomiska och budgetpolitiska avgöranden i den offentliga sektorn. Gruppen inrättades 1981 och arbetar som en kommitté under finansdepartementet. Bland ledamöterna finns både professorer och ekonomer som är verksamma i offentlig förvaltning. Expertgruppen beslutar självständigt om vilka studier som ska göras och om publicering av resultaten. Fler-talet studier utförs av fristående forskare på uppdrag av ESO. Utöver publiceringen av rapporter anordnas seminarier och konferenser i anslutning till verksamheten. Kontakta gärna sekretariatet för ytterligare upplysningar!